
Fra: Matti Lucie Arentz [mailto:matti.arentz@norskform.no]
Sendt: 18. mars 2014 17:24
Til: Postmottak HOD
Emne: Hørings svar - reservasjonsordning for fastleger

Vedr. høringsrunde angående reservasjonsordning for fastleger

Viser til høringsbrev 21.01.2014 om reservasjonsordning for fastleger. I høringsbrevet åpnes det for at også de som ikke står oppført på høringslisten kan avgi høringsuttalelse. Jeg takker for denne muligheten, og gir med dette mitt syn på saken samtidig som jeg ber departementet om at det registreres som en egen, selvstendig høringsuttalelse.

Undertegnede er av den oppfatning at det ikke er mulig for myndighetene å innføre en reservasjonsordning for fastleger samtidig som det fremmes en garanti om at dette ikke medfører negative opplevelser for kvinner som ønsker abort eller få informasjon om abort. Med dette lovforslaget vil det alltid være en sjanse for at kvinner kan bli avvist på legekontoret, fordi pasienten av ulike årsaker (alder, norskferdigheter, lav digital kompetanse o.l.) ikke er klar over at fastlegen reserverer seg, fordi hun får en reserverende legevikar eller fordi det rett og slett er fullt på listene til andre ikke-reserverende fastleger. Noen ganger vil det også være et spørsmål om tid inne i bildet og noen kvinner vil kunne bli utsatt for unødige belastninger om dette skjer nær grensen på 12 uker. Eller enda verre, risikerer å måtte gå over tiden med alt det vil medføre av søknad til abortnemnd.

På mange mindre steder og lokalsamfunn, utenfor de store byene (hvor kvinnene som oftest kontakter sykehusene direkte) går man oftere til fastlegen for en henvisning først. For en del kvinner, særlig de yngre som f.eks. bor hjemme eller ikke har mye erfaring med å finne rundt i helsevesenet, vil det f.eks. kunne være svært stigmatiserende å plutselig skulle gå til en annen lege enn den legen du alltid har gått til og som familien din har gått til.

Fastleger har per i dag ikke lov til å praktisere henvisningsnekt (eller å sette inn spiral for den saks skyld). Muligheten til å reservere seg begrenser seg etter abortloven til å utføre eller assistere ved selve abortinngrepet. Jeg mener denne loven sikrer legers rett til samvittighetsfrihet. Reservasjonsadgangen omfatter i dag ikke muligheten til å reservere seg mot å ta imot, skrive journal, klargjøre, stelle eller pleie pasienten under oppholdet på sykehuset i forbindelse med et inngrep eller mot å henvise pasienten til abort. Det er nettopp fordi det er en vesentlig forskjell på det å bli pålagt å *utføre* et inngrep, og det å *henvise* en pasient man har ansvaret for til en lovlig behandling pasienten selv har besluttet å få utført.

De fleste offentlig ansatte leger, som av samvittighetsgrunner ikke ønsker å henvise til abort, har derfor trolig valgt andre legegjerninger eller startet en evt. privat praksis, for å unngå et lovbrudd. Ved å åpne for at offentlig ansatte fastleger nå kan få mulighet til å reservere seg mot å henvise til abort frykter jeg at flere leger med reservasjonsønske vil søke seg til nettopp fastlegeyrket. Andre sammenliknbare yrkesgrupper, som helsesøstre, farmasøyter eller politi, kan da heller ikke reservere seg mot å gjennomføre lovvedtak de er uenige i, uten sanksjoner.

Det er et grunnleggende demokratisk prinsipp at hensynet til pasienten og hennes rettigheter, må settes foran en fastleges eventuelle ønske om å reservere seg mot å utføre en lovpålagt oppgave. Heller enn å gi fastlegene mulighet til å nekte ikke bare henvisning til abort, men også å svare på spørsmål eller «... eventuelt *gi kvinnen informasjon og veiledning* om hva samfunnet kan tilby henne av bistand, jf.

abortloven § 2, gi informasjon om inngrepets art og medisinske virkninger, jf. abortloven § 5 andre ledd, fastsette svangerskapets varighet ... » (utdrag fra lovforslaget) ber jeg i stedet Helse- og omsorgsdepartementet følge opp overfor de fastlegene som, av såkalte samvittighetsgrunner ikke vil gjøre jobben sin (og som de har tatt frivillig) i henhold til norsk lov.

Jeg mener myndighetene plikter å sikre at alle kvinner får rett til lik offentlig helsehjelp hos sin fastlege, og at om man skal man være ansatt i det offentlige helsevesenet må man utføre de arbeidsoppgavene loven pålegger at man som arbeidstager skal utføre. En kvinne alltid må kunne ha som utgangspunkt at fastlegen ikke har mulighet eller anledning til å reservere seg I DET HELE TATT – at hun på legekontoet vil møte en fastlege som er der for å gjøre jobben sin og hjelpe henne med det hun trenger. Det vil løse hele problemstillingen rundt den påståtte gode intensjonen bak forslaget: *at kvinnene til en hver tid skal være informert om hvilke leger som reserverer seg.*

Om man skal følge logikken med at ulike reservasjonsmuligheter er svaret på dagens utfordringer (med fastleger som bryter loven og reserverer seg mot det ene og andre) vil man raskt kunne ende med et relativt omfattende og byråkratisk system med mange ulike reservasjonsordninger. Å si nei til noen form for reservasjonsrett eller «mulighet» betyr altså at kvinnen aldri vil risikere å møte en lege på et offentlig legekonto som reserverer seg. Og kvinnene, som er i en utsatt og skjør situasjon, slipper å leke detektiv for å finne ut av hva den ene eller andre fastlegen på nettopp hennes fastlekonto egentlig reserverer seg mot. I eksempelet Bø i Telemark sier én lege ja til å sette inn spiral men nei til aborthenvisning, mens legen vegg i vegg sier ja til aborthenvisning men nei til spiralinnsetting). Det blir jo en umulig oppgave. Derfor er den eneste mulige løsningen at dagens lov gjelder og i stedet håndheves sterkere – slik at man f.eks. slipper legekonto som bryter loven – slik de gjør i Bø i Telemark per i dag.

Med vennlig hilsen
Matti Lucie Arentz

Med vennlig hilsen / Best Regards

Matti Lucie Arentz

Kurator og prosjektleder / Curator and Project Manager

Norsk Form / The Foundation for Design and Architecture in Norway

DogA Norsk Design- og Arkitektursenter / The Norwegian Centre for Design and Architecture
Hausmanns gate 16, 0182 Oslo, Norway

T: (+47) 23 29 26 51

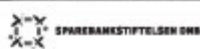
M: (+47) 92 21 22 09

F: (+47) 23 29 26 31

E: matti.arentz@norskform.no

NORSK FORM

www.norskform.no
www.twitter.com/norskform
www.facebook.com/norskform

Tenk på vårt felles ansvar for miljøet før du skriver ut denne e-posten.
 Please consider your environmental responsibility before printing this e-mail.